

Ježíš řekl: „Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit.“

Ježíš řekl: „Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit.“

6. NEDĚLE V LITURGICKÉM MEZIDOBÍ CYKLU A

Evangelium (Mt 5,17-37)

Ježíš řekl svým učedníkům: „Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se to všecko nestane. Kdyby tedy někdo zrušil jedno z těchto přikázání – a třeba i to nejmenší – a tak učil lidi, bude v nebeském království nejmenší. Kdo se však bude jimi řídit a jim učit, bude v nebeském království veliký. Říkám vám: Nebude-li vaše spravedlnost mnohem dokonalejší než spravedlnost učitelů Zákona a farizeů, do nebeského království nevejdete. Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: ‘Nezabiješ! Kdo by zabil, propadne soudu.’ A já vám říkám: Každý, kdo se na svého bratra hněvá, propadne soudu; kdo svého bratra tupí, propadne veleradě; a kdo ho zatracuje, propadne pekelnému ohni. Přinášíš-li tedy svůj dar k oltáři a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech tam svůj dar před oltářem a jdi se napřed smířit se svým bratrem, teprve potom přijď a obětuj svůj dar. Dohodni se rychle se svým protivníkem, dokud jsi s ním na cestě, aby tě tvůj protivník neodevzdal soudci a soudce služebníkovi, a byl bys uvržen do žaláře. Amen, pravím vám: Nevyjdeš odtamtud, dokud nezaplatíš do posledního halíře. Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‘Nezcizoložíš!’ Ale já vám říkám: Každý, kdo se dívá na ženu se žádostivostí, už s ní zcizoložil ve svém srdci. Svádí-li tě pravé oko, vyloupni ho a odhod’ od sebe; neboť je pro tebe lépe, aby jeden z tvých údů přišel nazmar, než aby celé tvoje tělo bylo uvrženo do pekla. A svádí-li tě tvoje pravá ruka, usekni ji a odhod’ od sebe; neboť je pro tebe lépe, aby jeden z tvých údů přišel nazmar, než aby celé tvoje tělo přišlo do pekla. Také bylo řečeno: ‘Kdo by se rozváděl se svou ženou, ať jí dá rozlukový list.’ Ale já vám říkám: Každý, kdo se rozvede se ženou – mimo případ smilstva – uvádí ji do cizoložství, a kdo se ožení s rozvedenou, dopouští se cizoložství. Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: ‘Nebudeš přísahat křivě, ale splníš Pánu svou přísahu.’ Ale já vám říkám: Vůbec nepřísahajte: ani při nebi, protože je to Boží trůn, ani při zemi, protože je to podnož jeho nohou, ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále; ani při své hlavě nepřísahej, protože ani jediný vlas nemůžeš udělat světlým nebo tmavým. Ale vaše řeč ať je: ano, ano – ne, ne. Co je nad to, je ze Zlého.“

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Ježíš řekl svým učedníkům: „Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit.“ Zákonem a Proroky Ježíš míní Starý zákon jako celek. V pozdějším vyjadřování se Starý zákon skládá z Tóry, Proroků a Spisů. V jakém smyslu Ježíš naplňuje Zákon a Proroky? Mohlo by se jednat o jeho poslušné zachovávání příkazů po dobu jeho pozemského života, o jeho úlohu při naplňování Písma, jak je zdůrazněna v Mt 1-2 i na jiných místech, nebo o hlavní téma jeho učení, jež vyjadřuje příkaz milovat svého bližního jako sebe sama, od něhož ostatní přikázání odvozují svůj význam a platnost.

Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se to všechno nestane. Tento výrok má slavnostně znějící úvod. Pomíjení nebe a země je další způsob, jak popsat příchod Božího království v jeho plnosti. Hlavní smysl je ten, že Zákon a proroci zůstávají stále v platnosti. Analogií je pak přirovnání k písmenku a čárce, které v originále označují nejmenší písmeno abecedy, potažmo některé písmařské zakončení liter.

Kdyby tedy někdo zrušil jedno z těchto přikázání – a třeba i to nejmenší – a tak učil lidi, bude v nebeském království nejmenší. Kdo se však bude jimi řídit a jim učit, bude v nebeském království veliký. Říkám vám: Nebude-li vaše spravedlnost mnohem dokonalejší než spravedlnost učitelů Zákona a farizeů, do nebeského království nevejdete. Rabíni měli ve zvyku rozlišovat mezi závažnými přikázáními, např. ctít rodiče, a lehkými přikázáními (srov. Dt 22,6-7), i když odměna za obojí je tatáž. Matouš toto rozlišení zachovává, ale naléhavě zdůrazňuje, že zachovávána musí být všechna Úzká spojitost mezi učením a jednáním je jedno z Matoušových nejoblíbenějších témat. Výrok o zákonících a farizejích předznamenává jejich kritiku, kde hlavní obvinění spočívá v tom, že nedělají to, co kážou, což je v rozporu s ideálním souladem učení a skutků vysloveném v 5,19.

Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: `Nezabiješ! Kdo by zabil, propadne soudu.' A já vám říkám: Každý, kdo se na svého bratra hněvá, propadne soudu; kdo svého bratra tupí, propadne veleradě; a kdo ho zatracuje, propadne pekelnému ohni. Předky jsou zřejmě míněni Mojžíš a sinajská generace, i když vyloučeno není ani pozdější pokolení. Příkaz nezabíjet je vzat z Ex 20,13, přičemž „propadnutí soudu“ zde chybí. Výrok se týká vraždy, jež se chápe jako nespravedlivé odnětí jiného života. Hněv je pokládán za první krok vedoucí k vraždě; krotí-li někdo svůj hněv, není vražda možná. „Bratra“ je třeba chápat obecně jako jakéhokoliv člověka, který je nablízku“. Soud označuje jak proces, tak instituci, a to s narážkou na poslední soud.

Přinášíš-li tedy svůj dar k oltáři a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech tam svůj dar před oltářem a jdi se napřed smířit se svým bratrem, teprve potom přijď a obětuj svůj dar. Dohodni se rychle se svým protivníkem, dokud jsi s ním na cestě, aby tě tvůj protivník neodevzdal soudci a soudce služebníkově, a byl bys uvržen do žaláře. Amen, pravím vám: Nevyjdeš odtamtud, dokud nezaplatíš do posledního halíře. Dva následující příklady jsou volně spojeny tématem usmíření. První příklad, který předpokládá existenci jeruzalémského chrámu, kritizuje chování člověka během chrámové bohoslužby, ne chrám samotný. Následující případ se týká nesplacených dluhů. Uvěznění za nesplacené dluhy mezi Židy nebylo obvyklé, proto musíme předpokládat aplikaci římského práva. I ten hovoří o důležitosti smíření.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Nezcizoložíš!' Ale já vám říkám: Každý, kdo se dívá na ženu se žádostivostí, už s ní zcizoložil ve svém srdci. Svádí-li tě pravé oko, vyloupni ho a odhod' od sebe; neboť je pro tebe lépe, aby jeden z tvých údů přišel nazmar, než aby celé tvoje tělo bylo uvrženo do pekla. A svádí-li tě tvoje pravá ruka, usekni ji a odhod' od sebe; neboť je pro tebe lépe, aby jeden z tvých údů přišel nazmar, než aby celé tvoje tělo přišlo do pekla. Text cituje Ex 20,14 a míní tím sexuální styky mezi vdanou či zasnoubenou ženou a cizím mužem. Tento trestný čin byl spáchán proti manželovi cizoložné ženy a měl být potrestán smrtí obou stran. Prohloubení této antiteze je narážkou na deváté přikázání. Dynamika je tatáž jako v předchozím přirovnání: jako je hněv kořenem vraždy, tak je žádostivost kořenem cizoložství. Spojení s následujícími verši je žádostivý pohled svádějící ke hříchu.

Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: 'Nebudeš přísahat křivě, ale splníš Pánu svou přísahu.' Ale já vám říkám: Vůbec nepřísahaňte: ani při nebi, protože je to Boží trůn, ani při zemi, protože je to podnož jeho nohou, ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále; ani při své hlavě nepřísahaj, protože ani jediný vlas nemůžeš udělat světlým nebo tmavým. Ale vaše řeč ať je: ano, ano – ne, ne. Co je nad to, je ze Zlého. V této antitezi nacházíme určitý odkaz na osmé přikázání, nicméně pravděpodobně stojí v pozadí Lv 19,12. Ježíšův zákaz přísahy je důsledkem: chrání před křivou přísahou tím, že ji zakazuje vůbec. Tento krok má za následek, že pasáže Tóry pojednávající o přísaze se stávají bezvýznamnými. Výrazy opisující Boží jméno v přísahách se všechny vztahují k Bohu (srov. Iz 66,1 a Žl 48,3). Jednoznačnost řeči se rovněž týká přísahy. Není jasné, zda „Zlý“ označuje Satana či zlo obecně, nicméně v personálním myšlení Bible není první varianta nemožná.

SHRNUTÍ

Výroky o trvajících platnosti Tóry ve smyslu interpretovaném Ježíšem slouží jako další připomínka organického spojení mezi judaismem a matoušovským křesťanstvím. Následující „antiteze“ mají pak názorně ukázat, v čem naplnění Zákona a proroků spočívá. Matouš je nepoužil k tomu, aby učinil starozákonní přikázání zastaralými či neužitečnými, nýbrž chtěl ukázat, že Ježíš vykládal Tóru tak, aby ji přivedl k jejímu cíli.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

To, co říkal Ježíš, je úplně nové a aktuální nejenom pro ty, kteří se s Ježíšem setkali před dvěma tisíci lety ale i pro nás. Někdo se může zeptat: jak je to možné, vždyť to bylo řečeno už tak dávno!? Je to tím, že Ježíš nemluvil jenom jako člověk, ale také jako Bůh. To, co říkal, bylo zkrátka určené pro všechny lidi všech dob a zemí. Nemusím být nějak příliš vzdělaný, abych pochopil, co mi Ježíš říká. A nemusím hned chápat všechno, ale stačí málo... A postupně pak budu chápat víc a víc. Pro začátek je důležité věřit, že Ježíš mě má rád a snaží se mně i všem ostatním pomoci žít dobře!

Starší:

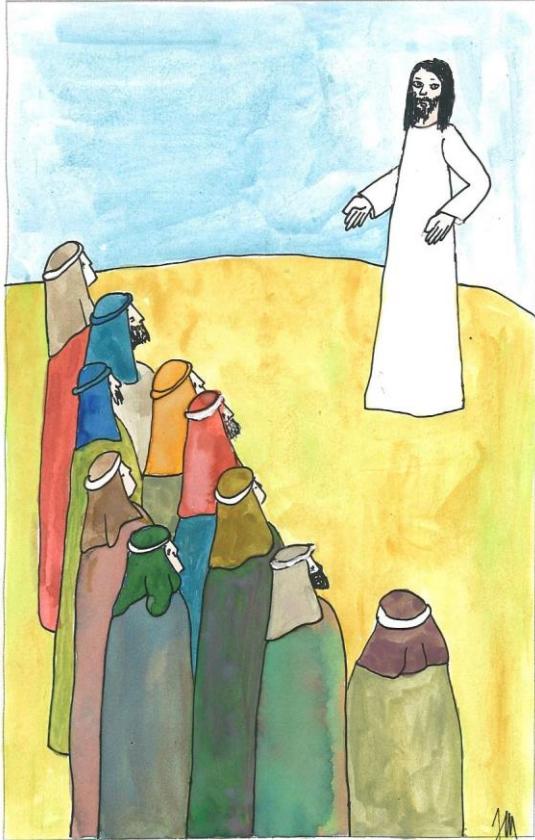
Na Ježíšových slovech je zajímavé, že vyzařují pokoru, jednoduchost a na druhé straně sílu a jistotu. To také znamená, že se o Ježíšova slova můžeme opřít, že vedou správným směrem, nejsou nabubřelá ani malicherná. A právě proto může říci: „Ale já vám říkám...“ Tím převrací staré pořádky, nastoluje nový řád, nové myšlení, nové společenství, a to nejen tehdy ale i teď. To neříká jen svým tehdejším posluchačům, ale mně samému a lidem dnešní doby. To nové se totiž vytváří ZEVNITŘ, v našem nitru, v našem srdci. Jsem ochoten mu naslouchat právě dnes a teď?

Zkusme si

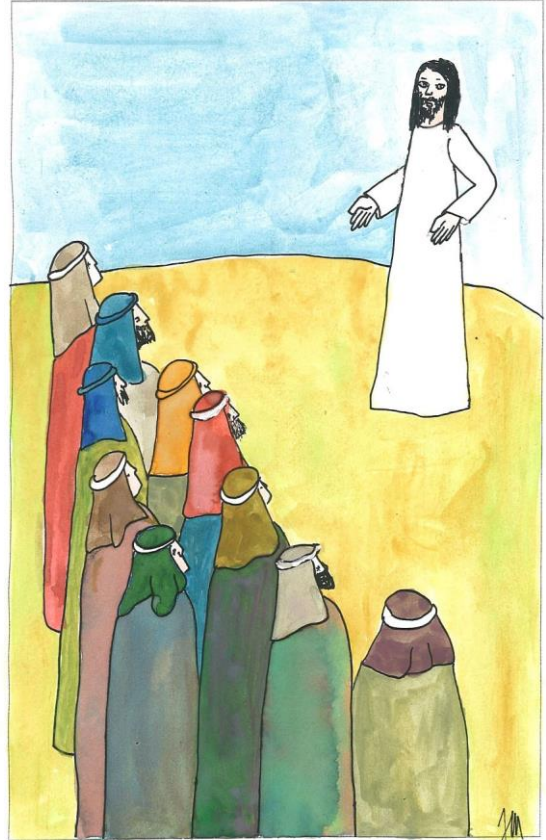
Mladší / Starší:

V jednom z příkladů, které jsme dnes slyšeli, Ježíš mluví o vězení, z něhož dlužník nevyjde, dokud nezaplatí do posledního haléře. Můžete si v tomto týdnu vyzkoušet některé aktivity, které se týkají právě peněz:

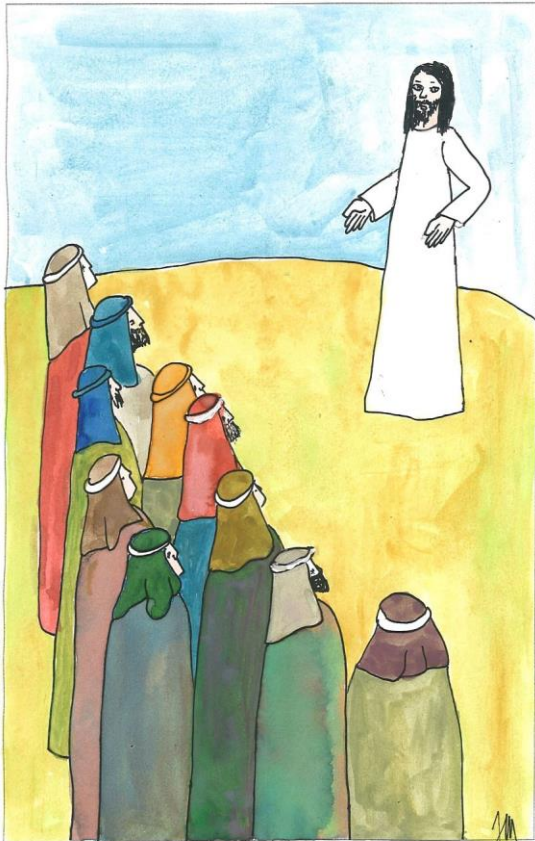
- Zkuste odpovědět na následující otázky: Kolik máme mincí v naší měnové soustavě? Kolik bankovek? Jaké motivy jsou na mincích? Jaké osobnosti jsou na bankovkách? (Aktivitu lze pojmout i jako kvíz)
- Do neprůhledného pevného obalu dá vedoucí určitý obnos v kovových mincích. Úkolem hráčů je odhadnout, kolik je uvnitř celkem peněz, případně kolik kusů mincí apod.
- Vedoucí určí hráčům předem cílovou částku, hráči pak musí složit co nejvíc kombinací mincí, z nichž lze tuto částku složit. Alternativně musí vymyslet kombinaci nejmenšího / největšího počtu platných mincí.
- Vedoucí pošle kolovat mezi hráče, kteří musí mít ruce za zády, libovolnou minci. Úkolem hráčů je jednak minci při vzájemném předávání neupustit, zároveň pak po hmatu poznat, o jakou minci se jedná.

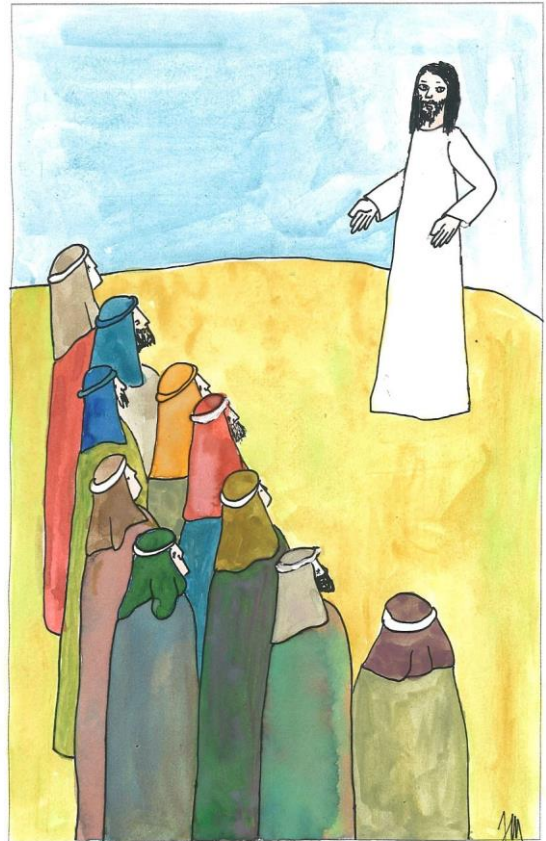
6. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,17-37

6. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,17-37

6. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,17-37

6. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,17-37

6. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,17-37

6. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,17-37

6. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,17-37

6. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,17-37